

Brad Pearce, The Cradle: Západní Afrika říká ne pokračování francouzského neo-kolonialismu

- CZ24 News | 12. srpna 2023

Francie nikdy nepřestala s drancováním Afriky, zdejší země už ale nejsou ochotny akceptovat francouzský neo-kolonialismus.

Brad Pearce ve [své analýze](#) pro *The Cradle* sleduje současný vývoj v západní Africe v souvislosti s dosavadní politikou Francie vůči tomuto regionu. Autor vidí současné dění v Mali, Burkina Faso a v Nigeru v historickém kontextu a v souvislostech s koloniální a neo-koloniální nadvládou Francie v tomto regionu Afriky.

Hned na začátku upozorňuje, že Francie je z 68 % závislá na nukleární energii a 19 % uranu dováží ze západoafrického Nigeru. Jenom 14,3 % Nigeřanů má přístup k elektrické energii ve vlastní zemi. Ostrý kontrast má podle autora spojitost s neo-koloniálním vykořisťováním.

Dědictví francouzské Afriky (*Francafrique*) je podle autora dědictvím vykořisťování. Jednalo se o francouzský a na Francii orientovaný vykořisťující systém, který byl zaměřený na africké nerostné suroviny a zisky z nich. Mnohé západoafrické země tak čelí chudobě a tzv. podrozvoji (*underdevelopment*).

Pearse upozorňuje, že kritika francouzského neokolonialismu je součástí dnešních politických změn v západní Africe. Situaci Francie komplikuje fakt, že jí dnes chybí koherentní narativ, který by její politiku a přítomnost v regionu ospravedlnil. Stará „civilizační mise“ už se použít v dnešním kontextu nedá.

Snaha západní Afriky o další osamostatnění vyvolává u dnešních atlantistů obavy, že se tím otevírá prostor pro euroasijské mocnosti, jako je Rusko a Čína, aby posílily svůj vliv v Africe, píše Pearce dále. Západ vidí západní Afriku a její snahy o plnou samostatnost jako otázku udržení vlastního velmocenského postavení. Podpora ze strany komunistických zemí afrických států v jejich boji za nezávislost za studené války také vedla k tomu, že někteří Afričané považovali země jako Rusko za rovnocennější partnery ve srovnání s Francií.

Článek se dále dívá na dějiny dekolonizace Afriky a francouzské Afriky po skončení druhé světové války. Upozorňuje na to, že Francie a další západní velmoci se snažily zajistit si ekonomickou kontrolu i po formální samostatnosti afrických zemí. Francie v dekolonizovaných zemích prosazovala francouzskou formu ústavy jako základ pro zdejší politické systémy. Dalším příkladem je CFA frank, dvojí měna pro centrální a západní zónu tehdejších kolonií Francie, kterou založil prezident Charles de Gaulle v roce 1945.

V průběhu let Francie vojensky intervenovala (od roku 1960 více než padesátkrát) v afrických zemích, aby si zajistila vlády, které budou nadále vyhovovat francouzským ekonomickým zájmům, zejména v souvislosti s pokračujícím používáním CFA franku.

Tento systém franku znamená v praxi pevný směnný kurz, měna je neomezeně směnitelná, ale trvale navázaná na francouzskou měnu, dříve frank a poté euro. To zase znamená, že africké vlády nemají vliv na vlastní měnu a Francie pak může nakupovat levně zdejší nerostné zdroje.

Francie měla také požadavky na ukládání devizových rezerv svých bývalých kolonií, a tedy i na zisk z nich. Do roku 2019 pro západní zónu platil požadavek držení devizových rezerv v bance pod francouzskou správou. Africké státy dostávaly nominální výši úroků. Banka profitovala z půjčování tohoto kapitálu a získávala obrovské zisky z afrických zdrojů a práce. Paradoxem bylo, že mnoho zemí v západní Africe představuje vývozce zlata a mohly tak najít možnosti, jak uložit bohatství na podporu měny v alternativních centrálních bankách.

Systém CFA franků přinesl určité výhody, pokud jde o stabilitu a zabránění hyperinflaci ve stylu Zimbabwe. Nedostatečná kontrola nad vlastní měnou nicméně brzdí hospodářský růst a činí tyto země zranitelnými vůči globálním ekonomickým šokům.

Autor dále připomíná na tom, že postavení Francie v Africe je v posledních sto letech klíčem k jejímu velmocenskému postavení ve světě. Francie má v Africe nadále privilegia, které silně využívá: má například přednostní právo na veškeré objevené přírodní zdroje. Například 36,4 % francouzského plynu pochází z afrického kontinentu. Ekonomické zájmy francouzského byznysu a multinacionálů jsou také patrné a v mnoha zemích tyto společnosti dominují například oblastem komunikace, energetiky nebo dopravy.

Tento systém ekonomické závislosti přispívá k tomu, že řada afrických zemí je slabá, poddajná a závislá na exportu nerostného bohatství. Africké státy jsou navíc povinny spojit se s Francií v každém větším konfliktu, což dále narušuje jejich národní suverenitu.

Nejzhorbnějším problémem afrických zemí je podle autora nedostatek kapitálu a omezení státní suverenity. Mezitím velká část prosperity Evropy po staletí pramení z drancování globálního Jihu. Zatímco vojenské vlády v Africe nedovedou často dosáhnout svých cílů, je zřejmé, že Západem podporované „občanské demokracie“ se také potýkají s problémy s výrazným zlepšováním bezpečnosti a blahobytu zdejších společností.

Cesta k vyřešení afrických problémů spočívá v transformačních lídrech, míní autor. V lídrech, kteří se dokážou zbavit dědictví a zbývajících okovů kolonialismu, aby kontinentu umožnili vytyčit si skutečnou, domácí cestu k nezávislosti a soběstačnosti.

AUTOR: Brad Pearce

[ZDROJ](#)

Překlad: Casopis Argument